

Spolne razlike u stavovima prema permissivnosti i odgovornosti: Hrvatska i SAD

MIRNA CVITAN
GABRIJELA RADEK
Studentice Odsjeka za sociologiju
Filozofski fakultet, Zagreb

UDK: 176-055(497.5+73)
316.664:(76)-055(497.5+73)
Prethodno priopćenje
Primljeno: 15. rujna 1997.

Rad prikazuje rezultate istraživanja provedenog 1997. na prigodnom uzorku od 107 ispitanika 3. i 4. godine Filozofskog fakulteta u Zagrebu. U istraživanju se utvrđuje postojanje spolne razlike u stavovima prema permissivnosti i odgovornosti te se rezultati uspoređuju s rezultatima sličnog američkog istraživanja. Rezultati ukazuju da postoje spolne razlike u stavovima ali i da postoji utjecaj broja partnera. Raspravlja se i o određenim razlikama između hrvatske i američke studije.

Ključne riječi: BROJ SPOLNIH PARTNERA, ODGOVORNOST, PERMISSIVNOST, SPOL

UVOD

Interes za spolnost čovjeka postoji oduvijek, ali tek se u novije vrijeme razvila sociologija spolnosti kao samostalna disciplina koja znanstvenim metodama nastoji opisati i razumjeti spolnost i spolno ponašanje čovjeka.¹

Spolnost se promatra ne samo kao biološki proces nego i kao nešto što je društveno oblikovano i uvjetovano.

Promatrano povijesno, sociologiju spolnosti inaugurirao je Kinsey svojim opsežnim istraživanjima spolnosti američkih muškaraca i žena (Kinsey et al. (Ur.), 1948 i 1953). Rezultati su izazvali šok, ali su i otvorili put daljnjim istraživanjima i raspravama na tom polju. Postupno se događaju i društvene promjene koje rezultiraju oslobođenjem čovjeka u duhovnom i tjelesnom smislu. Prvenstveno se misli na revolucionarne 60-te godine i pojavu novih društvenih pokreta te otkrića hormonalne kontracepcije koja je omogućila veću slobodu u seksualnom izražavanju. Čovjekova spolnost prestaje biti tabu temom, o kojoj se šuti u javnosti, a samo sramežljivo govori u odabranim krugovima. Danas ona zauzima važno mjesto u medijima i javnom diskursu. Seksualni odgoj uvodi se u škole, otvaraju se savjetovišta i razni centri koji provode spolnu terapiju itd. Danas malo koja manifestacija čovjekove spolnosti izmiče promatranju i raspravi.

Svako socijalno ponašanje čovjeka, uključujući i spolnost, povezano je sa stavovima, a stavovi su stečena relativno trajna i stabilna organizacija pozitivnih ili negativnih emocija, vrednovanja i reagiranja prema nekom objektu. Objekti stava mogu biti razne pojave iz psihološkog i socijalnog svijeta pojedinca - osobe, grupe, situacije, ideje i sl. Stavovi se formiraju u procesu socijalizacije, a jednom formirani otporni su na promjene i relativno trajni, premda se pod utjecajem (stalnih) izmijenjenih okolnosti i novih iskustava mogu mijenjati (Petz, 1992). Ispitivanja seksualnih stavova i ponašanja zauzela su važno mjesto u radovima sociologa, koji su se počeli baviti ovim područjem prije 40 godina. U istraživanjima su se ispi-

¹ Silvija Sokal, Borka Šimunović i Marija Škarpa sudjelovale su u izradi i provođenju eksperimenta i puno pridonijele ostvarenju ovog projekta.

Zahvaljujemo K. Kufrinu i A. Štulhoferu na sugestijama i pomoći pri obradi podataka.

tivali različiti aspekti seksualnosti: seksualna permisivnost, predbračna seksualnost, korištenje kontracepcije, specifična seksualna ponašanja itd.

Primjerice, istražujući spolne razlike istraživači su ukazali na veću seksualnost žena. Žene su pokazale konzervativnost. Međutim, Bell & Chaske (prema Hendrick, Hendrick, Slapion-Foot, Foot) utvrdili su 1970. g. da su žene, u odnosu na muškarce proporcionalno povećale svoju permisivnost.

U radu *Gender Differences in Sexual Attitudes* (Hendrick et al., 1982) primijenjen je upitnik *Attitudes About Love and Sex* sa 102 varijable kojima je ispitivano kako na razvoj i razlike u stavovima utječu spol, religija i stupanj obrazovanja. Faktorskom analizom dobili su 9 faktora (od toga su 1. faktor nazvali faktorom **permisivnosti**, a 2. faktor faktorom **odgovornosti**). Uzorak je sačinjavao 439 djevojaka i 374 mladića u dobi 18 i 19 godina. Primjenom ANOVA-e za svaku su varijablu utvrdili učinke spola ispitanika. Na faktoru permisivnosti dobili su statistički značajnu razliku na svakoj varijabli između muškaraca i žena: muškarci su bili permissivniji. Također su utvrdili da su oba spola relativno permisivna što su pokazale varijable vezane za predbračne odnose.

Za faktor odgovornosti dobivena je značajna razlika između žena i muškaraca za 7 od 10 varijabli. aritmetičke sredine za oba spola bile su u smjeru (veće) odgovornosti, a rezultati ispitanica bili su nešto viši od rezultata muškaraca.²

Zanimalo nas je hoće li se faktori odgovornosti i permisivnosti iz američkog istraživanja formirati jednako i u našoj kulturi u studentskoj populaciji. Također smo htjeli provjeriti postoji li utjecaj broja partnera (seksualno iskustvo) na formiranje takvih stavova.

Prvi problem kojeg smo pokušali istražiti jest pitanje **permisivnosti**. Najopćenitiju definiciju permisivnosti preuzeli smo iz američkog istraživanja i ona glasi: "Koliko su daleko ljudi spremni ići u spolnoj vezi". Ta definicija podrazumijeva prihvaćanje i odobravanje nekih specifičnih seksualnih ponašanja i tehnika (homoseksualnost, prostitucija ...). Permisivnost je još određena brojem spolnih partnera, spremnošću za predbračnu seksualnost i izvanbračne avanture. U članku *Is there moral decline? A cross-national inquiry into morality in contemporary society*, Halman se pita nestaje li moral u prijašnjem poimanju i je li posljedica tog procesa povećanje permisivnosti. Moderno društvo opisuje se kao individualističko, što znači da se sastoji od pojedinaca koji drže da su individualna prava i potrebe iznad društvenih potreba. Takav stav mijenja dosadašnji društveni moral. Sada svaka osoba postaje svoj moralni vođa, određuje vlastite prioritete. Istraživanja pokazuju da mladi obrazovani ljudi postižu visoke rezultate na skali permisivnosti (Halman, 1995). Zajedno s povećanom individualizacijom, opada važnost crkve i njezinih načela, pa ona prestaje biti regulator odnosa na polju seksualnosti pojedinca, što dokazuje opća raširenost predbračne seksualnosti.

Drugi važan dio našeg istraživanja jest spolna **odgovornost**. U skladu s američkim istraživanjem (Hendrick, Hendrick, Slapion-Foot, Foot, 1982) odgovornost smo promatrali kroz prizmu kontrole rađanja, komunikacije, spolnog obrazovanja, spolnih bolesti i obitelji. Kontrola rađanja bitan je segment spolne odgovornosti. U modernom svijetu postoji tendencija da odgovornost za kontrolu rađanja preuzmu obje strane (Hyde, 1990), tj. da žene i muškarci podjednako dijele tu odgovornost.

U tom smislu, primarna zadaća spolnog obrazovanja jest upoznavanje mladih sa spolnošću i potrebom zaštite od spolnih bolesti i neželjene trudnoće. Prve spoznaje o spolnosti neki pojedinci dobivaju od obitelji (9 % muške i 17 % ženske djece), a većina od svojih bliskih prijatelja (preko 50 %).³ Obitelj pojedinca uči nekim osnovnim oblicima ponašanja. Primarnom socijalizacijom formira se stav o spolnosti. Tako se može govoriti o dva osnovna

² Vidi tablicu br. 1. i 2.

³ Hyde: *Understanding Human Sexuality*, Mc Graw-Hill, 1990, tabela 24.1.

stava prema spolnosti, prvi možemo nazvati tradicionalistički, a drugi modernistički. Prvi stav imaju pojedinci koji dolaze iz obitelji koje su odgajale svoju djecu u skladu s tradicionalnim društvenim i vjerskim normama te ta djeca u mnogo slučajeva nisu spremna i ne mogu otvoreno komunicirati o spolnosti, nisu sklona seksu prije braka, nisu promiskuitetna te nisu permisivna. Takav odgoj može u djece dovesti do pobune te se ona počinju ponašati suprotno, potpuno odbacujući crkvene norme i pravila ponašanja kojima su učena. Modernistički stav označava otvoreno komuniciranje o spolnosti i prestanak tabuiziranja spolnosti. AIDS možemo držati jednim od faktora za veću seksualnu odgovornost jer se spolnim odgovornim ponašanjem smanjuje i mogućnost zaraze. Komunikacija, verbalna i neverbalna, bitna je za dobro funkcioniranje veze (Gottman, 1976). Putem komunikacije definirana je i odgovornost, tj. preuzimanje odgovornosti: partneri u komunikaciji određuju hoće li rabiti kontracepcijsko sredstvo i koje će to sredstvo biti, jesu li voljni preuzeti odgovornost trudnoće i sl.

METODOLOGIJA I UZORAK

Primijenjene su prve dvije skale (permisivnosti i odgovornosti), koje su dobivene faktORIZIRANJEM u američkom istraživanju kao dio upitnika *Attitudes About Love and Sex*. Naše je istraživanje osim ovih varijabli imalo i nekoliko drugih čestica kojima smo pokušali odrediti sociokulturnu i ekonomsku pozadinu ispitanika (obrazovanje oba roditelja, samoprocjena ekonomskog statusa te važnost religije i vjerskih načela) te broj partnera. Obrazovanje roditelja, ekonomski status, važnost religije i vjerskih načela nisu se pokazali kao značajni čimbenici za formiranje stavova o odgovornosti i permisivnosti. Pretpostavka s kojom smo krenuli u ovo istraživanje bila je da će se isti faktori izlučiti i u našoj populaciji te da će se pojaviti razlike prema spolu.

Uzorak je obuhvaćao 107 ispitanika, 59 ženskih i 48 muških ispitanika. Ispitanici su bili studenti 3. ili 4. godine Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

REZULTATI

Pregled rezultata prema česticama

Od 26 čestica na skali permisivnosti, muškarci i žene razlikuju se u 12 čestica. Inače, muškarci su u svakoj čestici pokazali veću permisivnost, premda aritmetičke sredine ni za muškarce ni za žene ne pokazuje izrazitu permisivnost.⁴ Ako uzmemo vrijednost 3,0 kao neutralnu točku, aritmetičke sredine muških ispitanika uglavnom padaju na permisivni dio skale, a ispitanica na nepermisivnu stranu. Frekvencijska analiza pokazala je da su muškarci umjereno permisivni, a žene umjereno nepermisivne.

Što se pak skale seksualne odgovornosti tiče, muški i ženski ispitanici statistički se značajno razlikuju u 3 od 10 čestica (varijable 41., 42. i 46.). Prve dvije varijable odnose se na to tko bi trebao podnijeti odgovornost u sprečavanju trudnoće. Oba su se spola složila oko tih dviju konstatacija (varijable 41. i 42.), razlika je jedino u stupnju slaganja. Trudnoću adolescentica pak ozbiljnije uzimaju žene i shvaćaju je kao problem. Prema rezultatima t-testa može se vidjeti da oba spola zapravo prilično odgovorno shvaćaju seksualnost, ali se žene na toj skali gotovo uvijek pokazuju odgovornije, premda razlika nije uvijek statistički značajna.

⁴ Ispitanici su zaokruživali odgovore na skali od 1 do 5, gdje je 1 – potpuno se slažem, 2 – slažem se, 3 – ne mogu procijeniti, 4 – ne slažem se, 5 – uopće se ne slažem.

Tablica 1. Razlike prema spolu u česticama (spolna permisivnost)

	TVRDNJE	X(M)	X (Ž)	P(HR)	P(US) ⁵
14.	Ne moram biti u emotivnoj vezi s osobom da bih imao/imala spolni odnos s njom/njim.	2,46	3,61	<0,05	<0,05
15.	Usputni je seks prihvatljiv.	2,46	3,41	<0,05	<0,05
16.	Avanture za jednu noć ponekad su jako ugodne.	2,26	2,69	<0,05	<0,05
17.	Posve je u redu održavati seksualne veze s više partnera paralelno.	3,44	4,24	<0,05	<0,05
18.	Nagovoriti nekoga na spolni odnos jest u redu ako se pri tome ništa ne obećava za budućnost.	2,96	3,41	<0,05	<0,05
19.	U redu je na seks gledati kao na razmjenu usluga ako oboje partnera na to pristaju.	2,58	2,94	-	<0,05
20.	Najbolji je seks onaj bez obveza.	3,44	4,05	<0,05	<0,05
21.	Život bi bio jednostavniji kad bi ljudi mogli imati slobodnije seksualne odnose.	2,54	2,86	-	<0,05
22.	Moguće je uživati u spolnom odnosu s osobom do koje mi nije previše stalo.	2,74	3,29	<0,05	<0,05
23.	Spolni je odnos bolji s osobom koju ne volim.	4,12	4,34	-	<0,05
24.	U redu je vršiti pritisak na osobu da pristane na spolni odnos.	4,22	4,61	<0,05	<0,05
25.	Predbračni je seks u većini slučajeva u redu.	1,76	1,44	-	<0,05
26.	Spolni odnos trebao bi biti dopušten samo u braku.	4,60	4,69	-	<0,05
27.	Izvanbračne avanture mogu se opravdati sve dok ih partner/partnerica nije svjestan/svjesna.	3,88	4,25	-	<0,05
28.	Izvanbračne avanture ne mogu se prihvatiti.	3,08	2,94	-	<0,05
29.	Spolni odnos samo radi seksa posve je opravdan.	2,66	2,97	-	<0,05
30.	Ženc bi trebale imati istu slobodu pitati muškarca za spolni odnos, kao što je imaju muškarci.	1,62	1,64	-	<0,05
31.	Ugodno bih se osjećala/osjećao vodeći ljubav sa svojim partnerom/partnericom u prisutnosti drugih ljudi.	3,64	4,32	<0,05	<0,05
32.	Prostitucija bi trebala biti društveno prihvaćena.	2,90	3,30	-	<0,05
33.	Svaka vrsta spolne aktivnosti jest u redu ako oba partnera na to dobrovoljno pristanu.	1,94	1,78	-	<0,05
34.	Spolni je odnos najbolji ako ga doživljavamo kao ugodno fizičko opuštanje.	2,78	2,83	-	<0,05
35.	Da bi imali dobar spolni odnos, partneri se moraju dobro poznavati.	2,98	2,83	-	<0,05
36.	Spolni odnos bez ljubavi jest besmislen.	3,48	2,90	<0,05	<0,05
37.	Prije no što imaju spolni odnos dvoje ljudi bi barem trebali biti prijatelji.	3,38	2,97	<0,05	<0,05
38.	Da bi spolni odnos bio dobar, partnerima bi trebao i nešto značiti.	2,56	1,93	<0,05	<0,05
39.	Spolni čin jest sveti čin.	3,70	3,73	-	<0,05

⁵ Označeni stupac pokazuje značajnost spolne razlike iz američkog istraživanja.

Tablica 2. Razlike prema spolu u česticama (spolna odgovornost)

	TVRDNJE	X(M)	X (Ž)	p(HR)	p(US) ⁶
40. Planiranje trudnoće dio je odgovornog shvaćanja spolnosti.		1,86	1,58	-	<0,05
41. Žene bi trebale podnijeti odgovornost u sprječavanju trudnoće.		2,78	3,59	<0,05	-
42. Muškarci bi trebali podnijeti odgovornost u sprječavanju trudnoće.		2,64	3,44	<0,05	<0,05
43. Veliki dio seksualne komunikacije jest neverbalan.		2,40	2,17	-	<0,05
44. Partneri bi trebali moći otvoreno razgovarati o spolnim aspektima svoje veze.		1,56	1,37	-	<0,05
45. Spolni je odnos poglavito čin davanja sebe onom drugom.		2,66	2,90	-	<0,05
46. Trudnoća adolescentica ozbiljan je problem.		2,16	1,69	<0,05	<0,05
47. Spolno obrazovanje mladih nije od velike koristi.		4,16	4,34	-	-
48. Seksualne tehnike usavršavaju se kako se veza razvija.		2,08	2,02	-	-
49. Silovanje u braku jest moguće.		1,78	1,48	-	<0,05

Uočili smo da u varijablama koje se tiču predbračne i izvanbračne seksualnosti (od 25. do 30. varijable) u američkom uzorku postoje razlike prema spolu, ali ne i u hrvatskom uzorku. Na temelju toga možemo zaključiti da su američki studenti tradicionalniji u poimanju braka kao institucije.

Faktorska analiza

Analiza podataka našeg uzorka nije izlučila dva faktora, permisivnost i odgovornost, nego tri faktora, i u tome se razilaze američko i naše istraživanje. Budući da je uzorak i u jednom i u drugom slučaju bila studentska populacija, razilaženja u rezultatima ne možemo pripisati razlikama u obrazovanju, nego sadržajima unutar obrazovanja (spolno obrazovanje). Američko je istraživanje bilo provedeno 1982., kad opasnost od AIDS-a još nije bila raširena i općepoznata. Neka su kasnija istraživanja pokazala da je zbog straha od AIDS-a zabilježen pad permisivnosti u mlađe populacije sredinom 1990-tih godina u nekim zemljama zapadne Europe (Halman, 1995 i Ajduković, Ajduković i Prišlin, 1991). Za interpretaciju smo uzeli naše prve tri latentne dimenzije koje objašnjavaju 38,2 % ukupne varijante, dobivene komponentnim modelom faktorske analize uz GK kriterij i varimax rotacijom.

Tablica 3. Faktor seksualne permisivnosti.

16. Avanture za jednu noć ponekad su jako ugodne.	0,77
15. Usputni je seks prihvatljiv.	0,77
18. Nagovoriti nekoga na spolni odnos jest u redu ako se pri tome ništa ne obećava za budućnost.	0,65
17. Posve je u redu održavati seksualne veze s više partnera paralelno.	0,63
14. Ne moram biti u emotivnoj vezi s osobom da bih imao/imala spolni odnos s njom/njime.	0,57

⁶ Označeni stupac pokazuje značajnost spolne razlike iz američkog istraživanja.

U prvom faktoru naglasak je na spolnom odnosu, primarno kao izvoru užitka, umjesto uzimanja u obzir uzajamnosti i komunikacije. Romantične emocije ne igraju nikakvu ulogu i jedino je bitno izravno zadovoljenje spolne potrebe.

Tablica 4. Faktor emocionalne vezanosti

37. Prije no što imaju spolni odnos dvoje ljudi trebali bi barem biti prijatelji.	0,79
35. Da bi imali dobar spolni odnos, partneri se moraju dobro poznavati.	0,71
39. Spolni čin jest sveti čin.	0,67
36. Spolni odnos bez ljubavi jest besmislen.	0,64
38. Da bi spolni odnos bio dobar, partnerima bi trebao i nešto značiti.	0,59

Druga skupina tvrdnji stavlja naglasak na važnost emocionalne dimenzije u spolnoj vezi. Partneri moraju biti prijatelji, blisko povezani, a spolna je veza posebna povezanost između dvoje ljudi ("sveti čin"). Spolni kontakt, drugim riječima, izvire iz emotivne bliskosti i tako je potvrđuje.

Tablica 5. Faktor seksualne liberalnosti

44. Partneri bi trebali moći otvoreno razgovarati o spolnim aspektima svoje veze.	0,74
47. Spolno obrazovanje mladih nije od velike koristi.	-0,69
49. Silovanje u braku jest moguće.	0,65
30. Žene bi trebale imati istu slobodu pitati muškarca za spolni odnos, kao što je imaju muškarci.	0,61

Treći faktor nazvali smo faktorom seksualne liberalnosti jer u spolnom odnosu vidi važan oblik komunikacije i interakcije. Ovdje je također izražena težnja za postizanjem veće jednakosti među spolovima, a prepoznaje se potreba za spolnim obrazovanjem.

Odnos broja partnera i razlike u stavovima

Pretpostavili smo da je broj partnera varijabla koja utječe na razlike u stavovima, te smo željeli ispitati postojanje razlika u stavovima među skupinama s obzirom na broj spolnih partnera. Odgovore na ovo pitanje klasificirali smo u 4 kategorije:

Tablica 6. Kategorizacija broja partnera

BROJ PARTNERA	KATEGORIJA	FREKVENCIJA (ispitanici)	Ž	M
0	0.	12	5	7
1	1.	28	22	6
2, 3 i 4	2.	40	21	19
5 i više	3.	27	10	17

Proveli smo analizu varijance da bismo utvrdili postojanje razlike u stavovima s obzirom na broj spolnih partnera ispitanika.

Tablica 7. Razlike prema kategorijama u česticama

TVRDNJA	aritmetičke sredine (X) grupa prema broju partnera				razlike prema grupama	F	P
	0.	1.	2.	3.			
14. Ne moram biti u emotivnoj vezi s osobom da bih imao/imala spolni odnos s njim/njom.	3,58	2,59	3,43	2,24	0, 1, 2 ≠ 3	5,46	<0,05
15. Usputni je seks prihvatljiv.	3,58	3,18	3,03	2,44	3	2,95	<0,05
22. Moguće je uživati u spolnom odnosu s osobom do koje mi nije previše stalo.	3,83	3,29	3,10	2,37	0, 1 ≠ 3	5,62	<0,05
23. Prije no što imaju spolni odnos dvoje ljudi trebali bi barem biti prijatelji.	2,33	3,21	3,00	3,70	1, 3 ≠ 0 3 ≠ 2	6,26	<0,05

Utvdili smo postojanje razlike ispitanika s obzirom na broj partnera na 4 varijable. Značajnost smo testirali Tukey-HSD testom.

Postoje razlike među grupama na ove četiri varijable, ali najizraženija je razlika između ispitanika koji su imali pet i više spolnih partnera, prema onima koji nisu imali spolnih partnera. Razlika između ostalih kategorija nije toliko izražena.⁷

ZAKLJUČAK

Istraživanje ukazuje da postoje spolne razlike u shvaćanju seksualne permisivnosti i tu se naši rezultati slažu s rezultatima američkog istraživanja. Ono u čemu se dvije studije razlikuju jest prostor latentnih dimenzija. U našem istraživanju ne postoji jasno izražen faktor odgovornosti, ali on se djelomično nazire u trećem faktoru. U analizi su se, naime, izdvojili i faktor emocionalne povezanosti i faktor koji smo nazvali spolni liberalizam, a spol ispitanika utječe na prihvaćenost tih kategorija.

Rezultati pokazuju da ne možemo biti kategorični u ocjenjivanju i tvrditi da su muškarci manje odgovorni. U interpretaciji skale odgovornosti treba biti oprezniji jer su se žene pokazale značajno odgovornije samo u manje varijabli, što upućuje na to da se barem deklarativno i muškarci drže odgovornima za vlastite seksualne aktivnosti. No, takve bi rezultate mogli pripisati i specifičnom uzorku kojeg čine muški ispitanici na Filozofskom fakultetu jer se može pretpostaviti da se oni razlikuju od ostalog dijela studentske populacije.

LITERATURA

- Hacker S. S. (1990) The Transition From the Old Norm to the New. U: **Human Sexuality**. 1994.
- Halman, L. (1995) Is there a moral decline? A cross-national inquiry into morality in contemporary society. **International Social Science Journal**, 145:419-439.
- Hendrick, Hendrick, Slapion – Foot i Franklin H. Foot (1985) Gender Differences in Sexual Attitudes. **Journal of Personality and Social Psychology**, 48(6):1630-1642.
- Hawkes, G. (1992) **A Sociology of Sex and Sexuality**. Buckingham: Open University Press.
- Hyde, J. S. (1990) **Understanding Human Sexuality**. McGraw-Hill.

⁷ Zanimalo nas je postojanje li razlike na latentnim dimenzijama s obzirom na broj partnera, ali analiza varijance pokazala je nepostojanje statistički značajne razlike.

Kinsey, A. C., Pomeroy, W. B. & Martin, C. E. (1948) **Sexual Behavior in Human Male**. Philadelphia: Saunders.

Kinsey, A. C., Pomeroy, W. B., Martin, C. E. & Gephard, P. H. (1953) **Sexual Behavior in Human Female**. Philadelphia: Saunders.

Petz, B. et al. (ur.) (1992) **Psihologijski rječnik**. Zagreb: Prosvjeta.

GENDER DIFFERENCES IN PERMISSIVENESS AND SEXUAL RESPONSIBILITY: CROATIA AND THE US

MIRNA CVITAN, GABRIJELA RADEK

Students at the University of Zagreb

The paper presents the results of a study conducted in 1997 on the student sample. The questionnaires were completed by 107 male and female students from the Faculty of Philosophy in Zagreb. The focus was on gender differences in attitudes concerning permissiveness and sexual responsibility reported in a similar US study. Our results confirmed the hypothesis of gender differences and pointed out the influence of the number of sexual partners on attitudes concerning permissiveness and sexual responsibility. In conclusion we note some cultural differences in results between the Croatian and US studies.